

POLITIET

Politiets plan for forskning og utvikling

2024–2028

Innledning

Norsk politi skal arbeide kunnskapsbasert. Det ligger i dette at politiet aktivt skal ta i bruk andre typer kunnskap enn den erfaringsbaserte, og at beslutninger og tiltak skal bygge på all tilgjengelig kunnskap, herunder kunnskap frembragt gjennom forskning og forskningsbasert utviklingsarbeid.¹

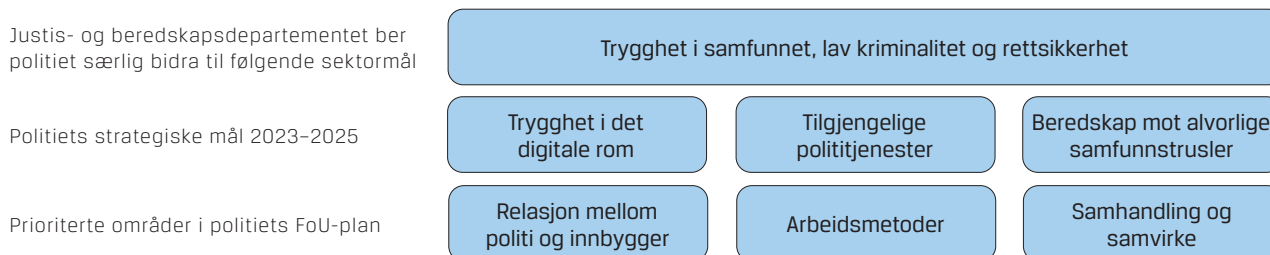
I erkjennelsen av at det er nødvendig å bygge på forskning for styrke og videreutvikle politiets kunnskapsbaserte arbeid, foreligger nå for første gang en plan for forskning og utvikling (FoU)² i politiet.

I den første planperioden skal FoU-planen legge grunnlaget for en sterkere satsning på FoU i politiet, og angir overordnede prioriteringer og virkemidler for perioden 2024–2028.

De prioriterte områdene for perioden 2024–2028 er valgt fordi de er identifisert som områder hvor det er stort kunnskapsbehov utfra det eksisterende utfordringsbildet, og de overlapper derfor også delvis med sektormålene for Justis- og beredskapsdepartementet og politiets strategiske mål.

Planen er forankret i politiets virksomhetsstrategi 2023–2025 og politiets kompetanse- og kunnskapsstrategi 2021–2025. Planen er også basert på regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032.³

Det vil bli utarbeidet en konkret implementeringsplan for hvert av FoU-planens virkeår.

Figuren beskriver sammenhengen mellom Justis- og beredskapsdepartementets sektormål for justissektoren (øverst), med politiets strategiske mål (midten) og de prioriterte områdene i politiets FoU-plan. De prioriterte områdene i Politiets FoU-plan vil sørge for å dekke viktige kunnskapsbehov for å nå målene.

¹ Finstad, Liv (2000), Politiblikket, Pax forlag

² FoU er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap. Politiet tar utgangspunkt i OECDs Frascati-manual (2015) og Politiets kompetanse og kunnskapsstrategi (2021)

³ Kunnskapsdepartementet, Meld. St. 5 Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032

Formålet med FoU-planen

Formålet med FoU-planen er å legge til rette for en mer systematisk og forpliktende tilnærming til politiet som kunnskapsbasert organisasjon, hvor kunnskap i større grad skal være basert på forskning og forskningsbasert utviklingsarbeid. Det er behov for mer kunnskap om politiets arbeidsmetoder, organisasjon og utfordringsbilde, for at innsatsen skal kunne bidra til at politiet best løser sitt samfunnsoppdrag.

Forskningsbasert kunnskap skal gi politiet bedre beslutningsstøtte, og vil også gi et bedre grunnlag for langsiktige satsninger og prioriteringer i etaten, sektoren og i den overordnede kriminalitetspolitikken.

For at politiets beslutninger og arbeid skal bygge på den til enhver tid beste kunnskap, trenger vi både systematiske oversikter over eksisterende forskningsbasert kunnskap, og evne til å identifisere kunnskapshull og områder hvor det er behov for mer forskning.

Etter Hovedinstruksen for politiet er det videre fremhevet at **politiet har et selvstendig ansvar for å formidle forskning og kunnskap og skal**

innenfor lovverkets rammer gjøre data av offentlig interesse lett tilgjengelig for allmennheten og for forskere.⁴ Deling av kunnskap har også som formål å utvide kunnskapen gjennom åpen diskusjon.

FoU-planen er retningsgivende for at politiet skal:

- Innhente oppdaterte og forskningsbaserte kunnskapsgrunnlag for beslutninger, råd og anbefalinger, samt til støtte for langsiktige satsninger og politikkutvikling
- Bestille forskning på områder hvor eksisterende kunnskap er mangelfull eller usikker
- Heve produkt-, tjeneste- og fagutvikling
- Utvikle samarbeid med forskningsmiljøer og -institusjoner
- Legge til rette for forskning i og på politiets virksomhet
- Dele kunnskap i det offentlige rom

Målet om et mer kunnskapsbasert politi krever samarbeid mellom politiet og forskningsmiljøer. Det fordrer åpenhet, dialog og tilrettelegging for forskning.

⁴Jfr. Hovedinstruks for politiet (Fastsatt av JD med virkning 21. juni 2022) s. 5

Prinsipper for politiets satsning på FoU

RELEVANS

Politiet trenger forskningsbasert kunnskap for å kunne utvikle og forbedre egen praksis, organisasjon og tjenester

- Politiet skal være en kompetent, profesjonell og tydelig tilrettelegger, samarbeidspartner og bestiller av forskningsbasert kunnskap overfor relevante forsknings- og kunnskapsmiljøer
- Politiet bør anerkjenne at også forskning som ikke har en umiddelbar anvendelse⁵ kan være relevant
- Politiet skal sørge for at relevant kunnskap som fremskaffes tas i bruk og får effekt

KVALITET

Forsknings- og utviklingsarbeid skal holde høy kvalitet og utføres av kompetente fagmiljøer

- Kunnskapsproduksjonen skal gjennomføres av, eller i samarbeid med, anerkjente FoU-miljøer og -institusjoner, for å sikre at resultater er i tråd med vitenskapelige kvalitetskrav
- Oppdragsforskning skal utføres med respekt for forskningens uavhengighet og integritet, i henhold til forskningsetiske normer

ÅPENHET

Åpenhet er en forutsetning for tillit. Vi skal dele den kunnskapen vi har med andre. Politiet skal være tydelig til stede i samfunnsdebatten

- Politiet skal legge til rette for, og etterspørre, forskning på egen virksomhet, også den nysgjerrighetsdrevne forskningen
- Politiet skal tilrettelegge for deling av kunnskap og for tilgang til politiets data for forskningsformål
- Politiet skal være en synlig og åpen aktør i samfunnsdebatten

⁵ Grunnforskning, som nå ofte kalles nysgjerrighetsdrevet forskning

Prioriterte områder

Politiets behov for kunnskap må ses i sammenheng med utviklingen av samfunnet og kriminalitetsbildet. Hensikten med de prioriterte områdene⁶ i denne planen er å peke ut enkelte områder der vi særlig ser kunnskapsbehov, og som har en forankring i gjeldende prioriteringer og føringer fra Justis- og beredskapsdepartementet og i politiets egne strategidokumenter.

Planen presenterer følgende tre prioriterte områder;

- samhandling og samvirke
- arbeidsmetoder
- relasjonen mellom politiet og innbyggerne

I løpet av planperioden kan også andre relevante temaer bli aktuelle.

I arbeidet med å levere gode tjenester må politiet stadig videreutvikle tjenester, arbeidsformer, samhandling, kultur og ledelse. Utviklingen må skje på tvers av organisasjonen, og delvis også

sammen med andre. I tillegg til de prioriterte områdene pekes det derfor på tre tverrgående temaer. Dette er temaer som er vesentlige uansett hvilke områder som ellers prioriteres, og som både er fagovergripende og langsiktige.

Alle fagområder i politiet skal bidra til **forebygging**. Forebygging ligger til grunn for all oppgaveløsning, og kan ikke løses av politiet alene.⁷ Bruk av **ny teknologi og digitalisering** er en integrert del av alt utviklingsarbeid, og kan bidra vesentlig til økt kvalitet og effektivitet i politiet.⁸ I tillegg må politiet løpende **utvikle egen organisasjon** ut fra erfaringer, endrede rammevilkår, forventninger og krav fra Justis- og beredskapsdepartementet. Digitalisering forutsetter også i de fleste tilfeller omstilling.

Eksempler på kunnskapsbehov innenfor de tverrgående temaene

- Effekten av ulike tiltak for å forebygge ulike typer kriminalitet, kunnskap om hvilke tiltak som krever samhandling med andre offentlige og private aktører, samt hvilke tiltak som bør tilligge andre instanser
- Fleksible organisasjonsformer med høy digital modenhet
- Kostnadseffektive digitale arbeidsprosesser og løsninger

⁶ Disse samsvarer med de seks prioriterte områdene i Politiets Kompetanse og kunnskapsstrategi 2021-2025

⁷ Politidirektoratet: I forkant av kriminaliteten Forebygging som politiets hovedstrategi (2021-2025)

⁸ I politiets virksomhetsstrategi slås det fast at modernisering av politiets kjernesystemer skal prioriteres.

Politidirektoratet: Politiets virksomhetsstrategi 2023-2025

Samhandling og samvirke

Mange utfordringer i samfunnet er sammensatte og komplekse. Samtidig som arbeidsprosesser blir mer spesialiserte, blir de også mer avhengige av tverrfaglig og tverretattlig innsats. Politiet må derfor ytterligere koordinere seg på tvers av roller, fagfelt, organisasjoner og hele sektorer for å løse felles utfordringer. Dette gjelder ikke minst det hybride trusselbildet, grenseoverskridende kriminalitet og totalforsvaret.

Eksempler på kunnskapsbehov

- Avklare gråsoner i arbeidsdelingen mellom politiet og Forsvaret for å håndtere sammensatte trusler under terskelen for krig
- Informasjonsdeling i og utenfor politiet som gir effekt på oppgaveløsningen. Juridiske utfordringer og utviklingsbehov knyttet til samarbeidet mellom politiet og andre samfunnsaktører (private og offentlige)

Arbeidsmetoder

Den generelle samfunns- og kriminalitetsutviklingen er viktige faktorer som påvirker politiets mulighet til å løse sine oppgaver. Ettersom stadig flere oppgaver og samfunnsfunksjoner er flyttet over på digitale plattformer, utgjør kriminalitet utført mot eller ved hjelp av slike en stadig større del av det totale kriminalitetsbildet. Når kriminaliteten endrer seg må politiet også tilføres ny kompetanse, endre sine arbeidsmetoder og sin strategiske tenkning for hele arbeidsporteføljen.

Det er et behov for ytterligere kunnskap og oversikt over mulighetene til å begå kriminalitet som digitale verktøy og løsninger åpner for. På den måten kan vi avdekke relevante faktorer, egenskaper, motivasjoner og konsekvenser hos utøvere og utsatte. Fenomenkunnskap vil bidra til økt innsikt i hvordan kriminaliteten begås, hvordan vi kan forebygge denne kriminaliteten og beskytte mulige ofre. Med samfunnets økende avhengighet av digitale tjenester er det behov for forskning på risiko og hva som reduserer sårbarheten til verdikjeder i økonomien, i kritiske samfunnsfunksjoner og i informasjonssystemer. Bruk av stordata og kunstig intelligens⁹ er et eget problemfelt med stor betydning for politiets evne til å løse sine oppgaver.

Eksempler på kunnskapsbehov

- Effektive, fleksible, autonome og desentraliserte arbeidsformer som styrker tverrfaglig samarbeid
- Hvordan utnytte stordata innenfor lovens rammer
- Oppdagelse og prediksjon av kriminalitet
- Teknologi som beslutningsstøtte og fagstøtte for politiet
- Utfordringer og konsekvenser med legale rammer og personvern i digitale løsninger og i det digitale rom
- Forskning på politirettlige spørsmål sett i lys av samfunnsutvikling og rettsutvikling som utfordrer dagens regelverk
- Tillit til politiet: Betydningen av arbeidsmetoder i møtet med enkeltmennesket
- Politiets bruk av ulike typer maktmidler
- Inndragning som virkemiddel mot organiserte kriminelle
- Hvilke faktorer forklarer rekruttering til ungdomskriminalitet – og hvordan kan vi forebygge det?

⁹ Definisjon: «Kunstig intelligens er maskiners evne til å utføre oppgaver som tradisjonelt krever menneskelig intelligens, som for eksempel å gjenkjenne mønstre, lære fra erfaring, trekke konklusjoner, forutsi utfall eller iverksette tiltak. Dette kan være enten digitalt eller som den intelligente programvaren bak autonome fysiske systemer». Hentet fra Forsvarsdepartementets Strategi for kunstig intelligens for forsvarssektoren, s. 7.

Relasjon mellom politi og innbygger

Hvordan politiet møter innbyggerne har betydning for tilliten til politiet, hvordan innbyggerne opplever trygghet og tilfredshet med politiets ulike tjenester og politiets evne til å løse samfunnsoppdraget. Politiet må på en profesjonell måte evne å tilegne seg informasjon fra innbyggerne og forstå deres behov. For at politiet skal løse samfunnsoppdraget er det avgjørende at politiet får frem stemmer og interesser som i mindre grad blir hørt. Kompetanse og kunnskap om mangfold er en forutsetning for at politiet skal kunne levere likeverdige tjenester til alle grupper i samfunnet og for å kunne bidra til trygghet for innbyggerne.¹⁰ Forskning kan bidra til en mer kunnskapsbasert og systematisk innsats for å sikre mangfoldsperspektivet i politiet, og i politiets møter med innbyggerne.

Eksempler på kunnskapsbehov

- Hvordan styrke tilliten mellom politiet og minoritetsgrupper
- Hvordan bekjempe utenforskap, herunder forskning på vold, overgrep og hatkriminalitet, og forskning om utsatte barn og unge
- I hvilken grad sosiale medier er en driver for alvorlig kriminalitet blant ungdommer
- Bedre kunnskapsgrunnlaget for likestillings-, ikke-diskriminerings- og mangfoldsarbeidet i politiet
- Rettferdig politi som virkemiddel mot utenforskap og rekruttering til kriminalitet
- Bekymringssamtalen som virkemiddel og tiltak

¹⁰ Politidirektoratet: Mangfold, dialog og tillit. Handlingsplan for politiets arbeid (2022-2025, 2022)

Virkemidler

- **FoU-budsjettpost**

I løpet av planperioden vil Politidirektoratet legge til rette for finansiering for å stimulere til økt FoU-aktivitet for å dekke prioriterte kunnskaps- og utviklingsbehov.

- **Kunnskapsoppsummeringer og sekundærforskning**

Politiet skal utvikle bestillerkompetanse, og i samråd med Politihøgskolen og andre relevante miljøer kartlegge eksisterende kunnskap.

- **Forskningsrådet, internasjonale arenaer og FoU-miljøer**

Gjennom dialog med FoU-miljøer, Justis- og beredskapsdepartementet og Forskningsrådet ønsker Politidirektoratet å være en pådriver for forskning og utvikling på politiets ansvarsområder. Politiet skal i større grad samarbeide med nasjonale forskningsinstitusjoner, og vurdere finansieringsmuligheter innenfor EU og Norden.

- **Strategiske samarbeidsavtaler**

Stimulere og forenkle samarbeid med utvalgte forskningsmiljøer for å gjøre veien fra idé til forskning kortere.

- **Tilgang på politiet som forskningsarena**

Gjøre forskningsresultater og publikasjoner tilgjengelige på ett sted. Åpne opp etaten for forskning, og forenkle rutiner for tilgang til å forske på politiet.

- **Oppdragsforskning**

Prioritere å avsette midler til å bestille forskningsoppdrag fra relevante miljøer i forbindelse med spesifikke kunnskapsbehov.

- **Utvikling**

Satse på og styrke produkt-, tjeneste-, og fagutvikling for å styrke kvaliteten på tjenestene i politiet. Såkornmidler kan bidra til utprøving av nye løsninger eller utviklingsprosjekter.

- **Interne analyser**

Konkrete kunnskapsbehov kan dekkes ved å utnytte og videreutvikle egne analysemiljøer gjennom at disse i større grad går i dialog med relevante fag- og forskningsmiljøer, og innhenter kunnskapsoppsummeringer for å heve kvaliteten i analysene.

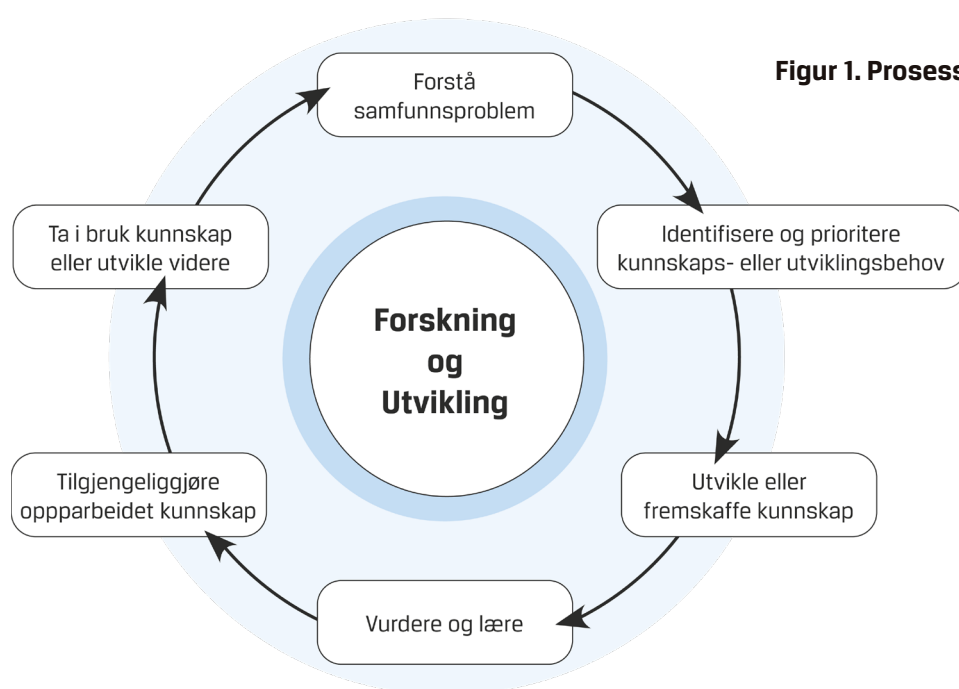
- **Offentlig sektor-ph.d.**

Legge til rette for at ansatte i politiet kan benytte seg av ordningen med offentlig sektor-ph.d., slik at forskningen får direkte verdi inn i organisasjonen.

Implementering av FoU-planen

FoU-hjulet

Figur 1 viser en forenklet fremstilling av hvordan FoU-prosessen kan inngå i politiets kunnskapsarbeid og oppgaveløsning. For å forstå et aktuelt problem eller utfordring må man først definere problemet, deretter identifisere kunnskapsbehov, prioritere hvilke behov som skal ressurssettes, produsere kunnskapen, for deretter å forstå, tilgjengeliggjøre og ta kunnskapen i bruk på det identifiserte problemet.

Figur 1. Prosesshjulet for forskning og utvikling

Tydeligere roller og ansvar i etaten

Roller og ansvar for de ulike leddene av FoU-prosessen (se figur 1 over), samt for å styre og koordinere arbeidet, må være avklart. Ved større endringer av organisasjon og/eller arbeidsprosesser i politiet, må også roller og ansvar for FoU vurderes justert.¹¹

Tiltak

Avklare roller og ansvar mellom direktoratet og særorgan, herunder Politihøgskolens kunnskapssenter

Bidra til å avklare hvordan bestille, forvalte, følge opp, tilgjengeliggjøre, samt ta i bruk kunnskap

¹¹ I 2024 pågår det endringer av arbeidsprosesser som blant annet påvirker hvordan etaten arbeider med faglig utvikling og styring. Disse vil også ha konsekvenser for ansvars plassering av politiets satsning på FoU.

Forholdet mellom departementet og direktoratet

Det er Justis- og beredskapsdepartementet som har det overordnede sektoransvaret for forskning knyttet til justissektoren, herunder politiet. Departementet har selv egne forskningsmidler i tillegg til at de tildeler midler til Forskningsrådet iht. årlige tildelingsbrev.

Tiltak

Etablere og videreutvikle samarbeidsarenaer mellom Justis- og beredskapsdepartementet, Politidirektoratet og Politihøgskolen. Formålet er å se på samarbeid og tilrettelegging for FoU med betydning for politiet

Forholdet mellom politietaten og andre aktører

Mange av problemstillingene som treffer politiet berører også de andre aktørene i straffesakskjeden. Det vil derfor være nødvendig å se slike problemstillinger på tvers og i samarbeid med disse.

Tiltak

Etablere nettverk for å se straffesakskjeden under ett, i samarbeid med påtalefaglig miljø ved Politihøgskolen. Legge til rette for at Riksadvokaten, Kriminalomsorgsdirektoratet og Domstolsadministrasjonen i større grad blir en del av politiets FoU-nettverk

Tilgjengeliggjøring og bruk av kunnskap

For at resultater av forskningsoppdrag og annen forskning som berører politiets virksomhet og inngår i kunnskapsgrunnlaget skal tas i bruk, må de tilgjengeliggjøres for interne og eksterne brukere. Det må derfor legges til rette for formidling og tilgjengeliggjøring av resultater i samarbeid med FoU-miljøer. Politihøgskolen er allerede en sentral aktør for kunnskapsinnhenting, produksjon, forvaltning og formidling.

I tillegg må det stilles klare forventninger til at utviklingen av ulike produkter også legger forskningsbasert kunnskap til grunn.

Tiltak

Formidle forskningsresultater på intranett og politiet.no

Politiets plan for forskning og utvikling 2024-2028

Forebygging

Forebygging ligger til grunn for all oppgaveløsning, og kan ikke løses av politiet alene

Organisasjonsutvikling

Politiet som organisasjon vil måtte utvikle seg i takt med samfunns- og kriminalitetsutviklingen

Teknologi og digitalisering

Nye typer kriminalitet og utfordringer på internett krever andre måter å arbeide, samarbeide og bygge relasjoner

RELEVANS

KVALITET

ÅPENHET

